

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM iç tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 23.06.2021

Oya ERSOY

İstanbul Milletvekili

Türkiye dünyada önemli gemi söküm merkezlerinden bir tanesidir. Aliğa 1994'ten 2002'ye kadar AB bayraklı gemilerin %85'ini, dünyadaki gemilerin ise %4'ünün söküm işleminin yapıldığı bölgedir. Türkiye bu söküm işleminin ardından elde ettiği çelik ile çelik ihtiyacının %2'sini karşılamaktadır.

Türkiye Gemi Geri Dönüşüm Sanayicileri Birliği 2020 raporuna göre, geçtiğimiz yıl 108 gemi Türkiye'ye gelmiş ve burada 1400 kişi çalışmıştır. Pandemi döneminde artış gönderen gemi söküm işlemine ilişkin akıllardaki en önemli soru ise yapılan işin doğaya ve emek yoğun bir sektör olmasından kaynaklı insan sağlığına yönelik tehditleri olmaktadır, çünkü Aliğa aynı zamanda nükleer atıklar taşıyan gemilerin de sökümün yapıldığı bölgedir.

2006 yılında Fransız donanmasına ait "Cle-menceau" ve 2015 yılında "Kuito" isimli radyoaktif madde içeren gemiler tepkilere rağmen Aliğa'ya getirilmiş ve söküm işlemi Aliğa'da gerçekleştirilmiştir. 2013'te "Kuito" adlı gemiye dönük yapılan bir incelemede ciddi ve tehlikeli oranda radyoaktif madde içerdiğine dönük kuvvetli şüpheye yer verildiği açıklanmıştır. 2015'te Aliğa'da sökümü yapılan "Kuito" isimli geminin asbest oranı ve nükleer madde miktarı kamuoyu paylaşılmamıştır.

Aliğa'ya önümüzdeki haziran ayında gelecek Fransız donanmasına ait "Nae San Paulo" isimli gemi de tartışmalara yol açmıştır. Soğuk Savaş döneminde aktif olarak kullanılan ve 2017'de faaliyet dışı bırakılan bu geminin sökümüne ilişkin yapılan ihaleyi Sök Denizcilik kazanmıştır.

47437

Haziran ayında Aliğa'ya gelecek olan geminin asbest ve nükleer serpinti konusunda ölçümlerinin yapılıp yapılmadığı bilinmemekte ve gemide kanserojen bir mineral olan 600 ton asbest bulunduğu iddia edilmektedir. Daha önce geminin sahibi olan ülkeler de geminin nükleer faaliyetler için kullanılıp kullanılmadığına ilişkin açıklama yapmamaktadır. Söz konusu bu geminin daha önce Hindistan'da sökülmesi söz konusu olmuş ve Hindistan söküm işlemini reddetmiştir.

Bu bağlamda;

1. Aliğa'ya haziran ayından gelecek "Nae San Paulo" isimli geminin asbest oranı ve nükleer serpinti ölçüleri yapılmış mıdır?
2. "Nae San Paulo" isimli geminin nükleer serpinti ve asbest oranı ölçümleri yapıldıysa ölçümlerin sonuçları nedir?
3. "Nae San Paulo" isimli geminin söküm işleminin Hindistan tarafından reddilmesinin nedenlerine ilişkin Bakanlığınız araştırma yapmış mıdır?
4. Çeliğin geri dönüştürülmesinden dolayı "yeşil sektör" arasında yer alan gemi söküm işleminin doğada ve insan sağlığında yarattığı tahribata ilişkin Bakanlığınız çalışma yapmakta mıdır?
5. 2006 yılında Aliğa'da söküm işlemi yapılan Fransız donanmasına ait "Cle-menceau" isimli geminin nükleer serpinti ve asbest oranlarına ilişkin ölçümler yapılmış mıdır? Yapıldıysa ölçümlerin sonuçları nelerdir?
6. 2015 yılında Aliğa'da söküm işlemi yapılan "Kuito" isimli geminin nükleer serpinti ve asbest oranlarına ilişkin ölçümler yapılmış mıdır? Yapıldıysa ölçümlerin sonuçları nelerdir?